

ע"פ 5194/12/19 - מועין זידאן נגד ועדה מקומית לתכנון ובנייה שפלת הגליל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 5194-12-19 זידאן נ' ועדה מקומית לתכנון ובנייה שפלת הגליל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט נאסר ג'השאן
מערער	מועין זידאן
נגד	
משיבה	ועדה מקומית לתכנון ובנייה שפלת הגליל

פסק דין

1. ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בעכו (כבוד השופטת זהבה קאודרס בנר) בתיק תו"ב 26065-09-15. במסגרת הערעור משיג המערער על מספר החלטות שניתנו על ידי בית משפט קמא: החלטה 13.5.2018 שלא להתיר למערער לחזור בו מהודאתו בכתב האישום והחלטות מיום 30.12.2018, 31.12.2018 ומיום 21.1.2019, שהובילו לשלילת זכות ב"כ המערער לחקור מומחה מטעם הועדה- המשיבה במסגרת טיועני הצדדים לעונש.

ההליכים בבית משפט קמא:

2. ביום 9.9.2015 הוגש כנגד המערער כתב אישום המייחס לו עבירות חמורות בניגוד לחוק התכנון והבנייה התשכ"ה- 1965 (להלן: "**החוק**"); עפ"י הנטען בחודש 12/2014 ביצע המערער ללא קבלת היתר עבודות בנייה ושימוש במקרקעין שיעודה חקלאי בכך שהקים מבנה בן 6 קומות כאשר שטח כל קומה בחמש הקומות הראשונות הוא כ- 240 מ"ר ושטח הקומה השישית הוא כ- 48 מ"ר. נטען כי שטח המבנה הכולל הוא 1,248 מ"ר.

3. ביום 24.11.2015 התקיים דיון בפני בית משפט קמא. המערער הופיע ללא ייצוג על ידי עורך דין. כתב האישום הוקרא בפני המערער והוא השיב לו. להלן ציטוט מפרוטוקול הדיון:

" הנאשם: אין היתר. אני הייתי זקוק לבנות לששת בניי דירות ובניתי מבנה של 1248 מ"ר בעל

5 קומות ועליית גג, ללא היתר. אני טוען שזה התנהלות הועדה שערכה אותי 20 שנה, ולא רק אותי אלא גם עם חצי העיר. מדובר במבנה שהוא ממש בתוך העיר סמרה. ביהמ"ש מציג לי אישור המסירה, מוגש ומסומן א', ששם מצוין כי כתב האישום נמסר לידי ואף מתנוססת שם חתימה שנחזית להיות שלי אך אני טוען שהיה בלגן ואולי זה לא שלי."

כתב האישום הוקרא לנאשם, נשאל מה תשובתו לאישום והשיב:

אני מודה בעובדות כתב האישום."

4. במעמד הדיון הורשע המערער במיוחס לו בכתב האישום, והוא טען כי אין לו אמצעים לשכור עו"ד. מאחר והמשיבה הודיעה כי היא מבקשת להטיל על המערער כפל שווי הבניין וכפר היטל השבחה, הוסבר למערער את בקשת המשיבה ע"י עו"ד יאסין מוחסן שנכח באותה עת בבית המשפט. בית משפט קמא קבע דיון לטיעוני הצדדים לעונש ליום 22.12.2016. ביום 19.12.2016, לאחר שהמערער שכר שירותיו של עו"ד ח'אלד פייסל, ביקשו ב"כ הצדדים לדחות את מועד הדיון ולבסוף נדחה הדיון ליום 13.9.2017. למועד הדיון הנ"ל הופיע עו"ד פייסל ואילו המערער לא הופיע. לאחר שהמערער התבקש להסביר העדר התייצבותו נימק זאת "בשל תקלה וטעות במועד הדיון".

5. לדיון שנקבע ביום 10.1.2018 הופיע עו"ד פייסל והמערער עצמו. הסניגור טען, כי הגם שקיבל את הייצוג בחודש 12/2016 הוא קיבל את חומר החקירה יום לפני הדיון. בית משפט קמא קבע את הדיון לתזכורת פנימית. ביום 30.1.2018 הוגש יפוי כח לתיק, ממנו עולה כי עו"ד בלומנפלד החל לייצג את המערער.

6. ביום 6.3.2018 התקיים דיון שנועד לטיעונים לעונש. במעמד הדיון העלה עו"ד בלומנפלד, ב"כ המערער, בקשה לחזור בו מהודאה. בבקשתו בעל פה טען המערער את הטענות שלהלן: למערער לא הוסבר כתב האישום, ואף על פי כן הרשיעו בית משפט קמא בו ביום, הוא הפנה לדברי עו"ד פסייל בדיון שהתקיים ביום 10.1.2018, מהם עולה כי רק יום לפני הדיון העובר חומר החקירה לידי הסניגור. ב"כ המערער הוסיף וטען כי "בפנינו נאשם שמבקש לקבל את יומו בביהמ"ש, שבפנינו נאשם שטוען לחפותו המלאה, הבקשה מוגשת ונטענת לחזרה מהודאה בהזדמנות הראשונה, לא כתכסיס ולא כניסיון להשיג רווח כל שהוא בדרך שאינה נאותה, ועוד אפילו לפני שנשמעו הטיעונים לעונש..". (עמ' 10 לפרוטוקול). הסניגור לא פירט מהן טענות ההגנה שבכוונת המערער להעלות והסתפק בהפנייה לכך ש "הנאשם, בדבריו, מדבר על 5 קומות ועלית גג בעוד שכתב האישום מדבר על 6 קומות. אני מדבר על כך שהנאשם מעלה טענת הגנה שעל פניה מהווה טענה של הגנה מן הצדק מטעם אפליה".

7. המשיבה התנגדה לבקשה לחזרה מכפירה הן בעל - פה והן בתגובה מפורטת בכתב (שהוגשה ביום 26.3.2018) וביום 13.5.2018 ניתנה החלטת בית משפט קמא לפיה נדחתה בקשת המערער לחזור בו מהודאה. בית משפט קמא עמד על כך שהיתר לחזור מהודאה יינתן במשורה ובנסיבות חריגות. בית

משפט קמא היה בדעה, שהגם שהשלב שבו מועלת הבקשה (בטרם טענו הצדדים לעונש ובטרם ניתן גזר דין) הוא שיקול מקל, הרי בנסיבות העניין ולאור הזמן שחלף מאז החל המערער להיות מיוצג (במהלכו לא הועלתה כל טענה לגבי אי הבנת תוכן כתב האישום) ועד המועד שבו הועלתה בקשת המערער לחזור בו מההודאה ולאור מכלול הנסיבות המובילות למסקנה כי המערער הבין את תוכן כתב האישום ואף אמר דברים לגבי מניעי הבנייה הלא חוקית, דחה בית משפט קמא את הטענה לפיה לא הוסבר לנאשם תוכן כתב האישום ודחה את הטענה לפיה הנאשם כפר בחלק מן האמור בכתב האישום. באשר לטענת המערער כי יש לו טענות הגנה, קבע בית משפט קמא כי אלה נטענו "**באופן לאוקני וללא כל הסבר**" (עמוד 11 להחלטה). משכך, לא שוכנע בית משפט קמא כי המניע האמיתי לחזרת המערער מן ההאודאה הוא רצון כן ואמיתי לנהל את הגנתו, וסבר כי מדובר ב"שימוש לרעה בזכויות הנאשם" (שם) ומשכך, מצא בית משפט קמא לדחות את הבקשה.

8. דיון לטיעוני הצדדים לעניין העונש נקבע ליום 31.12.2018. מומחה המשיבה לעניין שווי הבניין הוזמן לאותה ישיבה. ביום 27.12.2018 הגיש המערער בקשה לדחיית מועד הדיון זאת מן הנימוק כי ביום 19.11.2018 נקבע לו דיון בבית המשפט המחוזי בתיק שבו הנאשם שם שוה במעצר. הבקשה נדחתה על ידי בית משפט קמא בהחלטה מיום 30.12.2018. לדיון (שהתנהל בהקלטה) התייצב עו"ד אחר ממושרד עו"ד בלומנפלד - עו"ד בר און, והוא חזר על בקשתו לדחות את מועד הדיון. בקשתו של עו"ד בר און נדחתה בין היתר לאור העובדה כי מדובר בתיק שנמשך משנת 2015 ואף שעו"ד בלומנפלד החל לייצג את הנשם בשנת 2018, הרי בקשת הדחייה הוגשה לאחרונה מספר ימים לפני הדיון. בהמשך טען עו"ד בר און: "**המטרה של ההגעה שלי כאן לדיון גברתי היא אך ורק לאור החלטת בית המשפט שלא דחה את הדיון, אך אין לי כל יכולת וסמכות להופיע ולטעון לגופו של התיק**" (עמ' 19 לפרוטוקול). משכך, השמאי אבו ריא לא נחקר. לאור הנסיבות שנוצרו, ולאור הצהרתו הנ"ל של עו"ד בר און קבע בית משפט קמא כי הטיעונים לעונש יוגשו בכתב.

9. ביום 20.1.2019 הגיש המערער בקשה לקיים דיון ולזמן בשנית את המומחה מטעם המאשימה. לאחר קבלת התגובה מטעם המערער, דחה בית משפט קמא את הבקשה בהחלטה מיום 24.1.2019. הסניגור הודיע כי אין הוא מוסמך לטעון בכתב וכי בית המשפט ינהג כחוכמתו. בהחלטה מיום 15.4.2019 הורה בית משפט קמא להגיש את טיעוני המערער לעניין העונש עד ליום 1.7.2019. המערער לא הגיש טיעונים וביום 10.7.2019 קבע בית משפט קמא כי לאחר שיקול נוסף, יקיים ישיבת טיעונים בעל פה לעניין העונש. לבסוף, הושמעו הטיעונים לעניין העונש בישיבת יום 6.10.2019 וביום 13.11.2019 ניתן גזר דינו של בית משפט קמא.

הערעור:

10. בהודעת הערעור מעלה המערער מספר השגות על ההחלטות שלהלן: ההחלטה מיום 13.5.2018 (שבה נדחתה בקשת המערער לחזור בו מן ההודאה) וההחלטות מיום 30.12.2018, 31.12.2018 ומיום 24.1.2019 (שתי ההחלטות הראשונות עניינן דחיית מועד הדיון אליו זומן מומחה

המאשימה, ואילו ההחלטה השלישית היא ההחלטה שדחתה הבקשה לזמן את המומחה לדיון נוסף על מנת שיוכל הסניגור לחקור אותו).

11. באשר להחלטה שדחתה את בקשת המערער לחזור בו מן ההודאה, חזר המערער על טענותיו בפני בית משפט קמא. הוא חזר על טענתו, כי נפלו פגמים בהודאת המערער המצדיקים קבלת הבקשה ובין היתר כי כתב האישום מעולם לא הוסבר לנאשם כמצוות סעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי התשמ"ב-1982 (להלן: "**חוק סדר הדין הפלילי**"); ההודאה ניתנה לפני שב"כ הנאשם קיבל חומר החקירה, וכי בהזדמנות הראשונה לאחר קבלת חומר החקירה ביקש המערער לחזור בו מן ההודאה וכי מן ההודאה עולות סתירות לכתב האישום. עוד נטען, כי ההסברים שניתנו למערער על ידי עו"ד שנכח באולם דובר השפה הערבית ניתנו לאחר הרשעת המערער על סמך הודאתו, כביכול.
12. עוד טען המערער, כי אף עיתוי הבקשה, שהועלתה לאחר קבלת חומר החקירה, בטרם טענו הצדדים לעניין העונש, מצדיק קבלת הבקשה. נטען, כי אין חובה לצרף תצהיר מטעם המערער. עוד טען המערער כי הוא טוען לחפותו.
13. באשר לערעור על גזר הדין, המערער אינו תוקף את העונש שהוטל עליו כי אם החלטות בית משפט קמא אשר דחו את הבקשה לדחות מועד הדיון או הבקשה לזמן את המומחה מטעם המשיבה לחקירה נוספת, ובכך נשללה מן המערער הזכות לטעון כנגד חוות הדעת ולקעקע אותה.
14. הצדדים השלימו טיעוניהם בדיון שהתקיים בפניי.

הכרעה:

15. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ושקלתי את טיעוניהם בעל פה ובכתב, מצאתי לדחות את הערעור על כל חלקיו.

הערעור על ההחלטה שלא להתיר למערער לחזור בו מהודאה:

16. סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי קובע כלהלן:
- "(א) הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

(ב) התיר בית המשפט לנאשם לחזור בו מהודייתו אחרי הכרעת הדין, יבטל בית המשפט את

הכרעת הדין במידה שיסודה בהודיית הנאשם ויחדש את הדין אם הדבר מתחייב מן הנסיבות."

17. הנה כי כן חזרה מהודאה תהיה באישור בית המשפט ו"מנימוקים מיוחדים שיירשמו".

18. טוען המערער, כי יש להתיר לו לחזור בו מן ההודאה, מאחר והיא ניתנה שלא מרצון חופשי, מבלי שהובהרה לו משמעות ההודאה, ללא ייצוג משפטי ואף מבלי שהיה בידו חומר החקירה. המערער מפנה להוראות סעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי שזו לשונו :

"בתחילת המשפט יקרא בית המשפט את כתב האישום באזני הנאשם, ויסביר לו, אם ראה צורך בכך, את תכנו, אולם רשאי בית המשפט לא לעשות כן לגבי נאשם המיוצג על ידי סניגור, אם הודיע הסניגור לבית המשפט, כי קרא את כתב האישום באזני הנאשם והסביר לו את תכנו, ואם אישר הנאשם את ההודעה; דברי הנאשם וסניגורו יירשמו בפרוטוקול".

19. אני דוחה טענת המערער, לפיה המערער הודה מבלי שהובהר לו תוכן כתב האישום, כי הוא לא הבין עובדות כתב האישום, וכי הודאתו הייתה מבלי שהובהרו לו זכויותיו הדיוניות. חוק סדר הדין הפלילי דורש, כי המערער יבין את תוכן כתב האישום, זאת על מנת שבמידה ויודה בעובדות כתב האישום, יידע הנאשם מראש באילו עובדות הוא מודה ומה משמעות הודאתו. לענין פרשנותו הראויה של סעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי קבע בית משפט העליון בבש"פ 1948/03 **שילון נ' מ"י** (ניתן ביום 10.3.2003) את הדברים הבאים:

"הוראת סעיף 143, המחייבת כי בית-המשפט יקרא באוזני הנאשם הלא מיוצג את כתב-האישום, ובמידת הצורך יסביר לו את תוכנו, נועדה להבטיח כי הנאשם יהיה מודע למהות האישומים נגדו ויבין אל נכון את תוכן ההליך הפלילי המתנהל נגדו. מודעות זו מתחייבת כדי לאפשר לו להתגונן כראוי ולמצות את מכלול זכויותיו הדיוניות. דרך כלל הגשמת תכלית זו מצריכה כי בית-המשפט ימלא בקפדנות אחר דרישות החוק ויקרא באוזני הנאשם את כתב-האישום ויודא כי הוא הבין את תוכנו. עם זאת מקום שמתקיימת בו ישיבה שנועדה לתחילת המשפט, והנאשם מודיע כי קיבל את כתב-האישום, קרא אותו והבין אותו, והוא מתייחס לגופו של האישום באופן שמובן מתוכו כי הבין אל נכון את אופי האישומים נגדו..."

כן ראו הדברים שקבע בית המשפט העליון בבש"פ 903/11 **מסארווה נ' מ"י** פ"ד נ"ח (1), 157:

"כבר נפסק כי גם מקום שבו נפל פגם בהליך ההקראה, אך פגם זה אינו יורד למהות הענין ואינו פוגע בזכויותיו המהותיות של הנאשם, אין זה ראוי לפסול את ההליך מעיקרו.... מטרת

הליך הקראת כתב האישום לנאשם היא להבטיח כי הנאשם יהיה מודע למהות האישומים נגדו ויבין נכון את תוכן ההליך הפלילי המתנהל נגדו, וכל זאת על מנת לאפשר לו להכין את הגנתו כראוי ובצורה יסודית כנגד האישומים המופנים כנגדו ולמצות את זכויותיו הדיוניות"

20. השאלה אפוא היא אם הופרו זכויות המערער להליך הוגן, אם המערער לא הבין את עובדות כתב האישום והודה בעובדות בכתב אישום מבלי להבין את תכנו, או אם נגרם לו עיוות דין.

21. עיון בפרוטוקול הדיון מעלה כי המערער, עוד לפני שנשאל לגבי תשובתו לכתב האישום הודה כי "אין היתר", הודה, כי הוא בנה לשם שיכון ילדיו, הודה בבניית חמש קומות ועליית גג, והוא אף הוסיף כי הוא ביצע את האמור לעיל לאור התנהלות הועדה ש"עיכבה אותו 20 שנה". מיד לאחר מכן, נרשם בפרוטוקול כי **"כתב האישום הוקרא לנאשם, נשאל מה תשובתו והוא השיב: מודה בעובדות כתב האישום"**. לאחר מכן המערער הוסיף דברים משלו ואמר: **"כל הבניין הענק שבנתי הוא מהלוואות... אני מודה שזה מקרקעין שיעודם חקלאי אך זה באמצע העיר"**. מאחר וב"כ המשיבה הודיע, כי בכוונת המאשימה לבקש היטל שווי והשבחה, ביקש בית המשפט מאחד מעורכי הדין דוברי הערבית שנכח באולם לתרגם את הדברים לנאשם, ובית המשפט דחה את הטיעונים לעונש.

22. הנה כי כן, עולה מן הפרוטוקול, כי המערער הבין את משמעות ההליך והוא אמר דברים המהווים הודאה מלאה בעובדות כתב האישום. הוא פתח בדברים והודיע כי הוא בנה את הבניין מחוסר ברירה על מנת לשכן את בניו, וכי הוא בנה ללא היתר כי הועדה המקומית עיכבה מתן ההיתר ב- 20 שנה. הוא אף היה מודע לעובדה, כי ייעוד המקרקעין הוא חקלאי. הוא טען כי מדובר בחמש קומות ועליית גג. משמעות הדברים היא כי המערער נתן לבית המשפט גרסה המהווה הודאה במלוא עובדות כתב האישום.

23. ועוד, עו"ד פייסל הודיע כי הוא החל מייצג את המערער החל מחודש 12/2016 והוא אף התייצב לשיבת 13.9.2017 ולישיבה נוספת ביום 10.1.2017. למעשה הוא המשיך לייצג את המערער עד ליום 30.1.2018 (המועד שבו הוגש יפוי הכוח מטעם עו"ד בלומנפלד). משמע, עו"ד פייסל הופיע לשתי ישיבות, ייצג את המערער במשך מעל שנתיים ואף על פי כן לא מצא מקום להודיע, ולו ברמז, כי אותה הודאה שניתנה על ידי המערער, ניתנה מבלי שהבין את עובדות כתב האישום, ואף מבלי לטעון כי המערער הודה בעבירות שלא ביצע. הדבר אף הוא תומך במסקנה כי המערער הבין היטב את עובדות כתב האישום ולא מצא מקום לחזור בו מן ההודאה או להודיע כי נפל פגם בהודאה במשך תקופה ארוכה. ועוד, עו"ד פייסל קיבל לידי את חומר החקירה ביום 9.1.2018 וגם לאחר שקיבל חומר החקירה והופיע בפני בית המשפט למחרת היום, לא מצא מקום להודיע כי נפל פגם בהודאת המערער.

24. לאור האמור לעיל, המערער הבין היטב עובדות כתב האישום ולא הודיע במשך למעלה משנתיים לאחר שהחל להיות מיוצג על ידי עורך דין כי נפל פגם בהודאתו בעובדות כתב האישום. מכל מקום, אפילו אניח כי לא תועדה לפרוטוקול ההערה, לפיה "כתב האישום הוסבר", סבורני כי לא הוכח כי נגרם עיוות דין לנאשם ובנסיבות אלה ניתן להחיל את הוראות סעיף 215 לחוק סדר הדין הפלילי הקובע: **"בית המשפט רשאי לדחות ערעור אף אם קיבל טענה שנטענה, אם היה סבור כי לא נגרם עיוות דין"**. כאמור, סבור אני כי לא נגרם כל עיוות דין למערער כתוצאה מן העובדה, כי לא נרשם בפרוטוקול כי כתב האישום לא הוסבר לו, שכן המערער הודה בכל העובדות שנטענו בכתב האישום.

25. אף הטענה כי גרסת המערער סותרת את האמור בכתב האישום אני דוחה. דברי המערער לגבי חמש הקומות ועליית הגג הולמות את האמור בכתב האישום (ראו סעיף א(1) לכתב האישום בו נכתב כי המבנה מורכב משש קומות, חמש קומות וקומה נוספת המהווה עליית גג).

26. טענתו הנוספת של המערער היא הטענה, כי יש להתיר לו לחזור בו מן ההודאה, זאת מאחר וחזרתו מן ההודאה, נועדה להוכיח את חפותו. המערער מדגיש את העובדה, כי הוא ביקש לחזור בו מן ההודאה, בהזדמנות הראשונה לאחר צילום חומר החקירה, לפני מתן גזר הדין ואף לפני שלב הטיעונים לעונש, כאשר בקשת המערער מקורה בבקשת המערער להוכיח את חפותו, וכי בפיו טענות הגנה שראויות להתברר.

27. שקלתי טענות הצדדים, ומצאתי כי נסיבות העניין מצדיקות דחיית הבקשה, ומשכך לא מצאתי מקום להתערב במסקנת בית המשפט.

28. אכן, מקום שבית המשפט משתכנע, כי נאשם שטרם נגזר דינו, "טעה בשיקוליו" והוא מבקש לנהל הגנתו, יטה בית המשפט להתיר לו לחזור בו מהודאתו על מנת שיוכל הנאשם לנהל משפטו. גישה מקלה זו אומצה בדעת הרוב בע"פ 3754/91 **מדינת ישראל נ' סמחאת** פד"י מ"ה(5), 798 בו קבע בית המשפט העליון כי אין להכביד על נאשם שרצונו לחזור בו מהודיה אינו נובע מתוך תכסיס פסול אלא מטעם ענייני ודי בכך ש " **סובר הנאשם, כי טעה בשיקוליו בעת שהודה, והמטרה האחת והיחידה העומדת ביסוד בקשתו היא כי תינתן לו ההזדמנות להוכיח את חפותו, כי אז נכון וראוי הוא שלא להכביד תמיד במשקלם של אותם 'נימוקים מיוחדים', הנדרשים בסעיף 153(א) הנ"ל" (בעמ' 802).**

29. יחד עם זאת, העיתוי אינו חזות הכל, כי אם מבחן עזר באמצעותו בוחן בית המשפט אם כוונתו של הנאשם היא הוכחת חפותו אם שמא מהלך טקטי: **"מבחן העיתוי אינו אלא מבחן עזר משפטי, לצורך הכרעה במבחן המניע"** (ע"פ 6349/11 **גנס שניידר (נשימוב) נ' מ"י** (10.6.2013)). מבחן נוסף שעל בית המשפט לבחון הוא מהן טענות ההגנה שבכוונת הנאשם להעלות. אין זה מספיק, כי הנאשם יעלה לאחר שהודה, ובחלוף מספר שנים ממועד ההודאה, הטיעון כי בכוונתו להעלות "טענות הגנה". לאחרונה, במסגרת ע"פ 8777/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (29.10.2019), נדרש בית

המשפט העליון לנאשם שביקש לחזור בו מהודאתו בעובדות כתב האישום לפני מתן גזר הדין. המערער ביקש להסתמך על הגישה המקלה שנקבעה בעניין סמחאת הנ"ל. בית המשפט העליון קבע את הכלל לפיו:

"לנאשם יש אמנם זכות מלאה לכפור בעובדות כתב האישום ולנהל הוכחות, אך משבחר להודות בהן הוא לא יוכל עוד לחזור בו מהודאתו, אלא מסיבות מיוחדות שלדעת בית המשפט מצדיקות חזרה כאמור. אפשרות מוגבלת זו לחזרה מהודאה ממחישה את העיקרון המשפטי אותו אימצנו מבראשית, לפיו "הדין הפלילי אינו [...] משחק אשקוקי שבו מהלך אחד בלתי נכון קובע את גורל המשחק" (ע"פ 1/48 סילוסטר נ' היועץ המשפטי לממשלת ישראל, פ"ד א 5, 18 (1948)), ולצד זאת את העיקרון המשפטי האחר - והחשוב לא פחות - אשר קובע כי הפרוצדורה הנהוגה בבתי המשפט איננה "תכנית כבקשתך" (ראו ע"א 5400/18 מיר נ' מירון, פסקה 1 לפסק דיני (28.1.2019)). היטיב לנסח זאת השופט נ' הנדל, באומרו: "הנאשם אינו בגדר 'סוחר בשוק' המשפט הפלילי. הוא אינו [...] בן חורין לעבור מהודאה לכפירה בכל עת אשר יחפוץ" (ראו ע"פ 3227/10 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (24.1.2011)).

30. בית המשפט העליון מונה שלוש עילות המצדיקות חזרה מהודאה: "פגם ברצון, כשל בייצוג וחשיפת האמת העובדתית". באשר לחשיפת האמת, היא העילה שטען לה המערער שלפניו, קבע בית המשפט העליון כי הנטל להוכיח התקיימותה רובץ על הנאשם:

"כך הוא גם בכל הנוגע לנאשם החפץ בגילוי האמת העובדתית, שלכאורה אינה תואמת את ההודאה שמסר. כדי לשכנע את בית המשפט ש"המטרה האחת והיחידה העומדת ביסוד בקשתו היא כי תינתן לו ההזדמנות להוכיח את חפותו" (....), הנאשם יהיה חייב לפרט מהי אותה האמת ולפרוש לפני בית המשפט את סיפור המעשה ואת פרטיה של גירסת החפות שלו, ללא כחל ושרק."

(ההדגשה אינה במקור - נ.ג.)

31. הנה כי כן, המערער שהודה בעובדות כתב האישום עוד ביום 24.11.2016, ומבקש לחזור בו מן ההודאה בחלוף למעלה משנתיים, נדרש, על מנת להוכיח כי הוא מבקש לגלות את האמת שאינה מתיישבת עם ההודאה, לפרט, ולמצער לגלות, מהי הגנתו. טענה, לפיה בכוונתו של המערער להוכיח חפותו אינה מהווה טעם מספיק לחזור מההודאה. במקרה דנן, הן בפני בית משפט קמא והן בפני בית משפט זה לא טרח המערער לפרט את סיפור המעשה, מהו קו ההגנה שבכוונתו לנקוט, מהן טענות ההגנה שבפיו, ומדוע אותה הודאה משנת 2016 אינה מתיישבת עם האמת העובדתית.

32. אף הטענה, כי בכוונת המערער לטעון להגנה מן הצדק, אני דוחה. היה על המערער להעלות הטענה באופן מפורט והוא לא עשה כן. לא זו אף זאת, הגם שטענה זו מן הצדק ניתן לטעון אף בשלב הטיעונים

לעונש, טענה זו לא נטענה ולא הוכחה על ידי המערער.

33. סוף דבר, הערעור על החלטת בית משפט קמא שדחה את בקשת המערער לחזור בו מן ההודאה נדחה בזאת.

הערעור על ההחלטות שגרמו לאי חקירת המומחה מטעם המאשימה:

34. המערער טוען כי הוא הגיש בקשת דחייה אליה צורפה החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (בפניו היה אמור להופיע עו"ד בלומנפלד) ובית משפט קמא דחה את הבקשה רק משום שהסניגור מרבה לבקש דחיית מועד הדיון. המערער מפנה למספר החלטות לפיהן נדחה הדיון שלא בשל בקשות דחייה שהגיש הסניגור.

35. עיינתי בטענות הצדדים ומצאתי כי צדק בית משפט קמא כאשר דחה את הבקשה לדחות מועד הדיון שנקבע ליום 31.12.2019. עוד בדיון ההקראה ידע המערער על רצון המשיבה לטעון לכפל שווי ולכפל היטל השבחה. חוות הדעת נמסרה למערער עוד בחודש 11/2016. עיון בהחלטת בית המשפט המחוזי בחיפה אשר הצדיקה, לשיטת המערער, את דחיית מועד הדיון שנקבע ליום 31.12.2018, מעלה כי בית המשפט המחוזי בחיפה קבע דיון הוכחות במעמד עו"ד בלומנפלד עוד ביום 19.11.2018 ואכן בית המשפט המחוזי בחיפה רשם בהחלטה "מבוקש מכבוד השופטת בנר בבית המשפט השלום בעכו לאפשר הופעתו של עו"ד בלומנפלד לשיבה זו" אלא שבמקום להגיש בקשה לדחיית מועד הדיון באופן מידי (למעלה מחודש לפני מועד הדיון), הוגשה הבקשה ארבעה ימים לפני הדיון כאשר המומחה כבר זומן לשיבה. נראה, כי בדין נדחתה הבקשה לדחיית מועד הדיון ללא כל קשר לעובדה האם הסניגור הרבה בבקשות הדחייה אם לאו. אין מקום להגיש בקשה לדחיית מועד הדיון ארבעה ימים לפני הדיון מקום שהסיבה ידועה מיום 19.11.2018 והדיון קבוע ליום 31.12.2018 וכאשר ברור לצדדים כי לדיון יוזמן מומחה מטעם המשיבה. ועוד, עמדו למערער ארבעה ימים על מנת שעו"ד אחר ממשרדו של הסניגור יופיע לדיון ויחקור את המומחה ואף על פי כן, בחר הסניגור שלא לנהוג כך, עו"ד בר און שהופיע לדיון ביום 31.12.2018 ולא היתה כל מניעה שהוא זה שיחקור את המומחה, הודיע כי אינו מוסמך לעשות כן מבלי לנמק מדוע אינו מוסמך לנהל את החקירה ולהפנות שאלות למומחה. בכל הכבוד הראוי, נראה, כי בדין נהג בית משפט קמא כאשר חזר ודחה את הבקשה לדחיית מועד הדיון.

36. אף ההחלטה המאוחרת להזמין את המומחה לשיבה נוספת ניתנה כדין. קבלת הבקשה משמעותה לקיים ישיבה נוספת לחקירת המומחה לאחר שבית המשפט קבע כי אינו דוחה את הדיון.

37. לאור האמור לעיל גם הערעור על גזר הדין- נדחה. יצוין כי המערער לא הגיש ערעור על מרכיבי העונש הנוספים.

ניתנה היום, ז' אדר תש"פ, 03 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.